

Nový služební předpis o výkonu služby z jiného místa

Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 2/2021, o bližších pravidlech pro výkon státní služby z jiného místa, nabyt účinnosti 7. června 2021. Dotčená problematika, jež byla dosud upravena jako jeden z nástrojů pro sladění rodinného a osobního života státních zaměstnanců s výkonem služby služebním předpisem náměstka pro státní službu č. 3/2019, tak byla nově vyčleněna do samostatného služebního předpisu.

Základ právní úpravy výkonu služby z jiného místa nalezneme v § 117 zákona o státní službě, zákonnou úpravu pak dále rozvádí nařízení vlády o výkonu státní služby z jiného místa a pravidlech pro vytvoření předpokladů sladění rodinného a osobního života s výkonem státní služby. Službu může státní zaměstnanec vykonávat z jiného místa na základě dohody uzavřené mezi ním a služebním orgánem, ve které si sjednají podmínky tohoto výkonu služby. Na dohody se vztahuje obecná úprava veřejnoprávních smluv zakotvená ve správním řádu.

Podle zjištění sekce pro státní službu došlo v souvislosti s epidemií onemocnění covid-19 k nárůstu využívání institutu výkonu služby z jiného místa u 63 procent služebních úřadů. Výkon služby z jiného místa se stal prostředkem

ochrany zdraví státních zaměstnanců a současně přispěl k zachování chodu služebních úřadů. Ty se v krátké době musely vypořádat se značnou administrativní zátěží a dalšími technickými a organizačními problémy.

Snazší uzavírání dohod

Nový služební předpis náměstka pro státní službu se snaží nabyté zkušenosti služebních úřadů reflektovat a oblast výkonu služby z jiného místa zpřehlednit a zjednodušit. Jeho ambicí je především usnadnit uzavírání dohod o výkonu služby z jiného místa. Za tím účelem deklaruje možnost služebního orgánu přenést pravomoc uzavírat dohody služebním předpisem na představené.

Takový postup může služebnímu orgánu pomoci snížit jeho administrativní zatížení ve prospěch flexibility a rychlosti. Služební předpis dále připouští uzavření dohody v elektronické formě prostřednictvím adresy elektronické pošty zřízené služebnímu orgánu a státnímu zaměstnanci služebním úřadem. Výjimečně lze připustit uzavření dohody touto formou za užití prostého elektronického podpisu. Vzhledem k okolnostem, jež vyžadovaly přijetí mimořádných opatření k ochraně života a zdraví státních zaměstnanců, byly tímto způsobem dohody za účelem zajištění kontinuity výkonu služby uzavírány. Tento výjimečný postup lze připustit i v situacích, kdy by jinak nastaly překážky ve službě na straně státního zaměstnance, které nebrání samotnému výkonu služby, avšak brání přítomnosti státního zaměstnance ve služebním úřadě, jakož i v situacích, kdy by jinak nastaly překážky ve službě na straně služebního úřadu.

Návrh na uzavření dohody o výkonu služby z jiného místa může podat jak státní zaměstnanec, tak služební orgán. Přitom je třeba zdůraznit, že návrh nemusí být druhou stranou akceptován, jinými slovy – na uzavření dohody nemá žádná strana nárok a žádná strana nemůže její uzavření vynutit. Vždy je však třeba dbát na zásadu rovného přístupu ve skutkově shodných nebo podobných případech. V souladu s povinností služebních úřadů vytvářet podmínky pro sladění rodinného a osobního života státních zaměstnanců s výkonem služby přihlíží služební orgán rovněž k důvodům pro sladění rodinného a osobního života s výkonem státní služby.

” Fyzickou kontrolu pracoviště v jiném místě výkonu služby lze případně nahradit foto či videodokumentací poskytnutou státním zaměstnancem, na základě které je možné vyhodnotit případná rizika na takovém pracovišti a přijmout opatření k jejich odstranění.

Pracoviště v jiném místě výkonu služby

Služební předpis přehledně shrnuje základní předpoklady pro uzavření dohody o výkonu služby z jiného místa. Jedním z nich je ten, že pracoviště v jiném místě výkonu služby splňuje podmínky bezpečného a zdraví neohrožujícího výkonu služby.

Otázka bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby představuje jeden z nejproblematičtějších aspektů institutu výkonu služby z jiného místa. Služební úřad má totiž stejné povinnosti, pokud jde o bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu služby z jiného místa, jako při výkonu služby ve služebním úřadě. V případě státního zaměstnance konajícího službu z jiného místa je však služební úřad značně limitován v možnosti ovlivnit podmínky na pracovišti, které není v jeho dispozici.

Pro zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího výkonu služby by bylo vhodné, aby měl služební úřad možnost provést kontrolu takového pracoviště. Umožnění kontroly je však s ohledem na ústavně zaručené právo na nedotknutelnost soukromí a obydlí ze strany státního zaměstnance vždy dobrovolné. Fyzickou kontrolu pracoviště v jiném místě výkonu služby lze případně nahradit foto či videodokumentací poskytnutou státním zaměstnancem, na základě které je možné vyhodnotit případná rizika na takovém pracovišti a přijmout opatření k jejich odstranění.

Podpisem dohody o výkonu služby z jiného místa státní zaměstnanec stvrzuje, že pracoviště v jiném místě výkonu služby splňuje podmínky bezpečného a zdraví neohrožujícího výkonu služby. Pakliže tyto podmínky pracoviště nesplňuje, neměl by státní zaměstnanec dohodu vůbec uzavřít. Podmínky bezpečného a zdraví neohrožujícího výkonu služby musí pracoviště v jiném místě splňovat po celou dobu, kdy státní zaměstnanec vykonává službu z jiného místa. Pokud je pracoviště přestane splňovat, je státní zaměstnanec povinen výkon služby z jiného místa odmítnout a tuto skutečnost bez zbyteč-

ného odkladu oznámit služebnímu orgánu prostřednictvím bezprostředně nadřízeného představeného.

Odmítnutím výkonu služby vzniká překážka ve službě na straně služebního úřadu, přičemž státnímu zaměstnanci může být uložen příkaz představeného dostavit se v přiměřené lhůtě do služebního úřadu, popřípadě může dojít k výpovědi dohody.

Státní zaměstnanec, se kterým byla sjednána dohoda o výkonu služby z jiného místa, musí být dále prokazatelně proškolen o pravidlech bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, a to ještě před započítáním výkonu služby z jiného místa.

Časový rozsah

Jednou z povinných náležitostí dohody o výkonu služby z jiného místa je ujednání časového rozsahu, ve kterém státní zaměstnanec vykonává službu z jiného místa, a dále ujednání způsobu rozvržení směn při výkonu služby z jiného místa. Dohoda tedy může obsahovat samotný rozvrh směn, a to jak formou konkrétního začátku a konce celé směny, tak formou stanoveného začátku a konce úseku směny, kdy státní zaměstnanec musí vykonávat službu z jiného místa (základní úsek směny), přičemž zbývající úsek směny si státní zaměstnanec volí (volitelný úsek směny). V případě požadavku co možná nejvyšší míry flexibility lze sjednat co nejkratší základní úsek směny a zároveň sjednat způsob, jakým bude státní zaměstnanec, se kterým byla sjednána dohoda, informovat bezprostředně nadřízeného představeného o tom, jak si rozvrhl svou směnu.

Dohodnou-li se smluvní strany na tom, že směny (služební dobu) si bude státní zaměstnanec rozvrhovat sám, musí dohoda obsahovat rovněž ujednání o tom, jakým způsobem tak bude činit, respektive o tom, jak bude o rozvržení směn informovat bezprostředně nadřízeného představeného.

Pro úplnost je třeba dodat, že není vyloučeno, aby i v době, kdy má podle dohody státní zaměstnanec konat službu z jiného místa, vykonával službu ve služebním úřadě. Podmínkou je pouze souhlas bezprostředně nadřízeného představeného státního zaměstnance.

Další otázky

Na závěr lze ve zkratce zmínit další otázky, kterým se nový služební předpis náměstka pro státní službu věnuje. Jde o zásadu nedotknutelnosti soukromí a zásadu ochrany před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života státního zaměstnance. Na druhé straně poukazuje služební předpis na povinnost státního zaměstnance dodržovat právní a vnitřní předpisy týkající se ochrany osobních údajů a kybernetické bezpečnosti vzhledem ke zvýšeným rizikům v těchto oblastech při výkonu služby z jiného místa.

Zdůrazněna je rovněž zásada rovnoprávnosti výkonu služby z jiného místa s výkonem služby ze služebního úřadu, ze které plyne, že výkon služby z jiného místa nesmí vést ke zvýhodnění ani znevýhodnění oproti státnímu zaměstnanci, který vykonává službu ze služebního úřadu, ať už jde například o množství ukládaných služebních úkolů, či odměňování. ■

foto: 123rf.cz